

วิจัยในชั้นเรียน

เรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอน
พุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอึฒาวิทยา

นายณัฐวุฒิ ใจแน่น
ผู้วิจัย

โรงเรียนหนองอึฒาวิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2

คำนำ

การจัดทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ปีการศึกษา 2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ที่เหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเพื่อศึกษาผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ปีการศึกษา 2564 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะได้นำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยการเรียนรู้อื่นๆได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ กลุ่มบริหารงานวิชาการและคณะครู โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ เพื่อจัดทำงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยดี มา ณ โอกาสนี้

ณัฐวุฒิ ใจแน่น

ผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย : นายณัฐวุฒิ ใจแน่น

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ปีการศึกษา 2564

ปีการศึกษา : ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ และเพื่อศึกษาผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ปีการศึกษา 2564

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ นวัตกรรม การสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) และใบงานเชิงสร้างสรรค์ เรื่องพุทธประวัติ โดยนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเชิงรุก เพื่อเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) และทดสอบความรู้ความเข้าใจด้วยการทำใบงานเชิงสร้างสรรค์เรื่องพุทธประวัติ และทำแบบทดสอบหลังเรียนจากการใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) จากนั้นผู้วิจัยจึงประเมิน และวิเคราะห์ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน

ผลการวิจัยปรากฏว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยพบว่า การใช้ใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจพบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวัดประเมินผลผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นและอยู่ในระดับที่ดีมาก สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องร้อยละ 90

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อ	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
คำถามการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
การจัดการเรียนรู้ (Learning Management)	4
นวัตกรรมการสอน (Instructional Innovation)	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
กรอบแนวคิดในการวิจัย	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ตัวแปร/สิ่งที่ศึกษา	35
กลุ่มเป้าหมาย	35
เนื้อหาที่ใช้ในงานวิจัย	35
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
แผนการวิจัย	39
บทที่ 4 ผลการวิจัย	41
การวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียน	41
การวิเคราะห์ผลการทำใบกิจกรรม	42
การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบหลังเรียน	42
การวิเคราะห์หาความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้ฯ	43
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	45
สรุปผลการวิจัย	46
อภิปรายผล	47
ข้อเสนอแนะ	48
บรรณานุกรม	49

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก ก	แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ
ภาคผนวก ข	นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ
ภาคผนวก ค	ใบกิจกรรมที่ 1-3 เรื่องพุทธประวัติ
ภาคผนวก ง	แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน
ภาคผนวก จ	ภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้และภาพตัวอย่างผลการดำเนินงาน

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนากำเนิดในประเทศอินเดียและได้เผยแผ่เข้ามาในดินแดนสุวรรณภูมิซึ่งรวมทั้งที่เป็นดินแดนของไทยในปัจจุบัน และดินแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอยู่ในราวประมาณ ๓,๐๐๐ กว่าปี พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงนับถือพระพุทธศาสนา ทรงเป็นพุทธมามกะ และได้ให้ความอุปถัมภ์ค้ำชูพระพุทธศาสนาโดยตลอด คนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาจึงได้นำหลักคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักสำคัญในการดำรงชีวิต ช่วยสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 27 วรรคแรก ที่กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ การบรรจุหลักสูตรพระพุทธศาสนาให้เด็กได้เรียนรู้ โดยเนื้อหาจะเรียงกันเป็นระบบจากง่ายไปหายาก มั่นใจจะปลูกฝังให้เด็กมีหลักในการตัดสินใจในทุกเรื่อง ฝึกให้เด็กเรียนรู้การเป็นผู้ใหญ่ (สำเนียง เลื่อมใส, 2558)

ดังนั้นการศึกษาพุทธประวัติในแต่ละตอนแต่ละเหตุการณ์ของพระพุทธเจ้า จะทำให้เกิดความเข้าใจหรือความศรัทธาในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น และทำให้เห็นแบบอย่างที่ดีซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติให้เกิดความสุขในการดำเนินชีวิตได้ (ภัทรวรรณ วันทนชัยสุข, 2559) แต่ในปัจจุบันพุทธศาสนิกชนรวมไปถึงนักเรียนในปัจจุบันกลับไม่ให้ความสำคัญหรือไม่ใส่ใจในการศึกษาเรียนรู้ถึงประวัติความเป็นมาของศาสนาพุทธเท่าที่ควร ขาดการศึกษาธรรมทางพุทธศาสนาให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำให้ไม่สามารถระบุเหตุการณ์ หรือเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในอดีตได้ จนกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของกระบวนการจัดการเรียนการสอนพุทธประวัติที่มีความน่าเบื่อในเนื้อหา และมีความเข้าใจที่ยาก (พิมพ์ดา โยธาสุมุท, 2553) ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวที่ทำให้พุทธศาสนิกชนรวมไปถึงนักเรียนไม่ให้ความสำคัญหรือไม่ใส่ใจในการศึกษาเรียนรู้เป็นผลมาจากเนื้อหาที่เกี่ยวกับพุทธประวัติในหนังสือ แบบเรียน เป็นเชิงพรรณนา มีเนื้อหาที่ค่อนข้างยาวส่งผลให้ยากต่อการท่องจำ และไม่มีความทันสมัยที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในยุคปัจจุบัน (สมพงษ์ ดีสูงเนิน, 2546) หรือนักเรียนในระดับชั้นเล็กๆที่ยังมีทักษะในการอ่านยังไม่คล่อง ครูผู้สอนจึงพยายามคิดค้นหานวัตกรรมที่มีความเหมาะสม และแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงจุด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และคุณภาพในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สูงขึ้น

จากที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาพุทธประวัติ ผู้วิจัยจึงได้คิดค้นหาวิธีการแก้ปัญหา และได้จัดทำนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) ขึ้น ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่จะช่วยสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธประวัติให้มีความกระชับ เข้าใจง่าย และมีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการการเรียนรู้ โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ
2. เพื่อศึกษาผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองฮีแก้ววิทยา ปีการศึกษา 2564

3. คำถามการวิจัย

1. การใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่5 มาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ เป็นอย่างไร
2. ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องพุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่5 ได้หรือไม่ อย่างไร

4. ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 จำนวน 10 คน ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนหนองฮีแก้ววิทยา
2. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่1 ศาสนา ศีลธรรมจรรยา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่5 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องพุทธประวัติ
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้เวลารวม 2 สัปดาห์
4. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 4.1 ตัวจัดกระทำ คือการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)
 - 4.2 ตัวแปรที่ศึกษา คือ
 - 4.2.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)
 - 4.2.2 ผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบัน และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธประวัติ ที่สูงขึ้น

6. นิยามคำศัพท์

1. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง คือกระบวนการของครูในการจัดการ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนและนำพาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ โดยคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตอบสนองความต้องการความสามารถ ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (K) กระบวนการ (P) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A)

1.2 กำหนดเนื้อหาหรือหลักสูตร คือกำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องหรือลือไปกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละวัตถุประสงค์ โดยออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตร

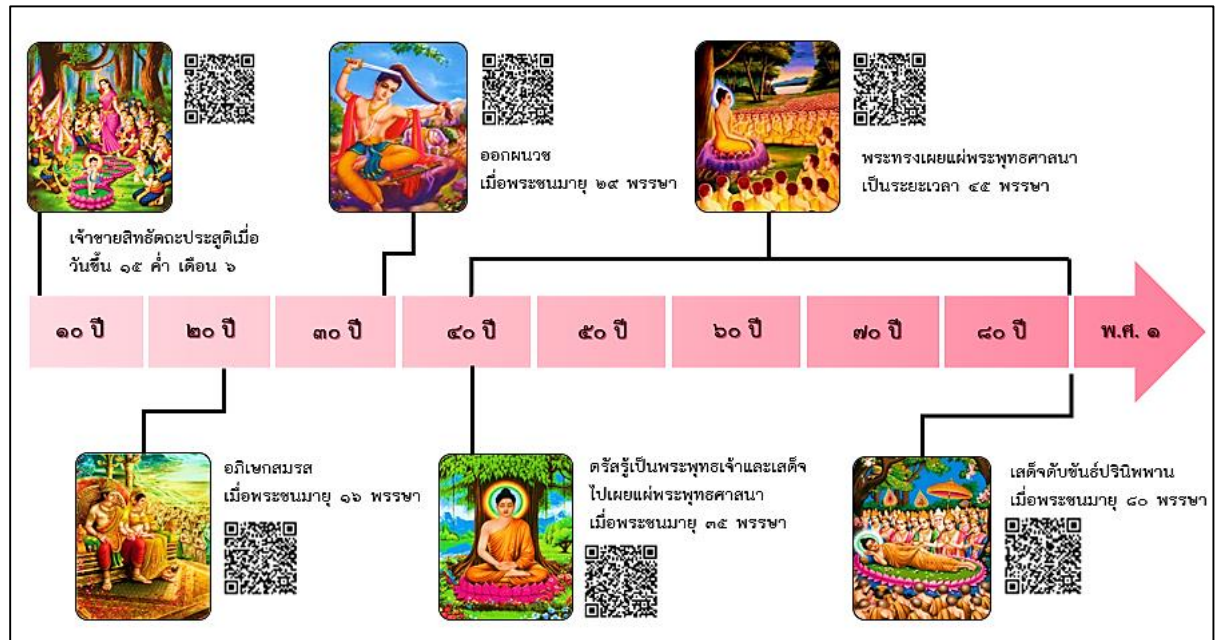
1.3 การศึกษาผู้เรียน คือการศึกษา หรือวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทำทหายความสามารถของผู้เรียนโดยคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนในเรื่อง ภูมิหลัง สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด รูปแบบการเรียนรู้ ความสนใจ และความต้องการที่แตกต่างกัน เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน สอนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 กำหนดยุทธวิธีในการสอน เป็นการศึกษาลักษณะและทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอนอย่างละเอียด โดยพิจารณาหลักการและเหตุผลของแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน บริบทของแหล่งการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีเป้าหมายคือถือประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติไปสู่การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย

1.6 การวัดและการประเมินผล เป็นการกำหนดวิธีวัดผลการเรียนรู้หรือประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของรายวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยเป็นการวัดผลที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

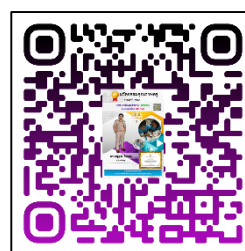
2. นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ คือ เครื่องมือ หรือสื่อที่ช่วยในการจัดกระบวนการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่จะช่วยสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธประวัติให้มีความกระชับ เข้าใจง่าย และมีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ภาพประกอบ 1 เส้น Timeline พุทธประวัติ โดยใช้เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)

รูปแบบไฟล์ PDF

รูปแบบไฟล์ E-book

สแกน QR Code เพื่อดูเนื้อหา

นวัตกรรมพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ (Leaning Management)
 - 1.1 ความหมายการจัดการเรียนรู้
 - 1.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้
 - 1.3 หลักการจัดการเรียนรู้
 - 1.4 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้
 - 1.5 ลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ดี
 - 1.6 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้
2. นวัตกรรมการสอน (Instructional Innovation)
 - 2.1 ความหมายของนวัตกรรมการสอน
 - 2.2 ความสำคัญของนวัตกรรมการสอน
 - 2.3 ประเภทของนวัตกรรมการสอน
 - 2.4 การนำนวัตกรรมการสอนไปใช้
 - 2.5 นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการเรียนรู้ (Learning Management)

1.1 ความหมายการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนกระบวนการของครูในการจัดการ ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึงกระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุมการดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผลเมื่อวิทยาการทางการศึกษาก้าวหน้ามากขึ้น แนวคิดในการสอนเริ่มเปลี่ยนไปเป็นการให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยมีแนวคิดว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ดีจากการได้คิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติ ไม่ใช่การรับความรู้จากครูแต่เพียงอย่างเดียว ผู้เรียนจึงควรเป็นศูนย์กลางของ

การเรียนการสอน ส่วนครูมีบทบาทในการฝึกฝน การชี้แนะ การจัดเตรียมและอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอน แนวคิดใหม่นี้คือแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดการเรียนการสอนจึงเปลี่ยนไปเป็นการจัดการเรียนรู้แทนตามบทบาทของครูที่เปลี่ยนไป

สาลิ รักษ์สุทธิ (2544) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา 22-24 โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำร่วมสร้างสรรค์ กิจกรรมทางการศึกษาลงมือปฏิบัติจริง ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บอกให้ความรู้อย่างเดียว เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก คอยช่วยเหลือ แนะนำ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน

ไสว พิกขาว (2544) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสองทาง คือการให้และการรับความรู้ที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันทั้งฝ่ายผู้สอนซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้ และฝ่ายผู้เรียนซึ่งเป็นผู้รับความรู้ ซึ่งในขณะเดียวกันผู้สอนก็เกิดการเรียนรู้จากการตอบสนองของผู้เรียนด้วย

วิระ พลอยครบุรี. (2545) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึงกระบวนการหรือวิธีการจัดกิจกรรม ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิด มีอิสระในการเรียนรู้ตามความถนัดและ ความสนใจ จนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูมีการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546) ได้ให้ความหมายว่า การสอนคือการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ปะทะเพื่อเกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น การสอนจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์

สุวิทย์ มูลคำ (2547) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถทางสมองในการประมวลข้อมูลความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกัน แล้วนำไปปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติด้านผู้เรียนที่เกี่ยวข้องการพัฒนากระบวนการคิด

สุรางค์ โค้วตระกูล (2552) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงปริมาณความรู้ของผู้เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน และนำพาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการทางสมอง และ เน้นคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ใช้สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และนำผลที่ได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน

ธีระ รุญเจริญ และคณะ (2554) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์และการฝึกอบรมที่แต่ละบุคคลได้รับมาซึ่งอาจจะมี ความแตกต่างกันไป

ทิตนา แคมมณี (2555) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึงการบอกกล่าว สิ่ง อธิบาย ชี้แจงหรือแสดงให้ดู การจัดการเรียนรู้เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติต่างๆ โดยที่ผู้สอนและผู้รับ หรือครูและศิษย์มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถของตนผู้เรียนเป็นผู้รับการถ่ายทอดความรู้ตามแต่ครูจะให้ครูจึงเป็นศูนย์กลางของการสอน และใช้คำเรียกกระบวนการนี้ว่าการจัดการเรียนการสอน

มารุต พัฒนาผล (2557) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึงกระบวนการการรู้คิด (Cognitive Process) ที่เกิดขึ้นในสมองของบุคคล เพื่อสร้างความหมายของข้อมูลสารสนเทศ และสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส เกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ การเรียนรู้ยุคใหม่ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการความสามารถ ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

อย่างมีความรับผิดชอบ ผู้เรียนตั้งคำถาม (Questioning) และแสวงหาความรู้ (Inquiry)

วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอนโดยผ่านกิจกรรม 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตร

2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผล
4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้

Hough และ Duncan (1970) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผลเป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่ต่าง ๆ 4 ด้าน ซึ่งผู้ที่เป็นครูจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะเหล่านี้ เพื่อให้เป็นครูมืออาชีพ ประกอบด้วย

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชาและการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนตลอดจนการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้
4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

Good (1974) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึงการกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

Saylor and Lewis (1981) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนของการสอนที่มีการจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างกันเพื่อจุดหมายหรือเน้นเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง

Hills (1982) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้คือกระบวนการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

Richey (1986) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง ศาสตร์ (Science) ในการกำหนดรายละเอียดรายการต่างๆ เพื่อพัฒนา การประเมินและการทำนุบำรุงรักษาให้คงไว้ของสภาวะต่างๆ เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งในเนื้อหาจำนวนมากหรือเนื้อหาสั้นๆ

Moore (1992) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึงพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่ยพยายามช่วยให้บุคคลอื่นได้เกิดการพัฒนาตนในทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ

Finch และ Crunkilton (1993) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ในความหมายของ interaction จะหมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นควบคู่การเรียนรู้ของผู้เรียนของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกตัวผู้เรียน อันเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกระทำของครู การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน และลักษณะงานที่นำมาจัดให้ผู้เรียนในสถานการณ์การเรียนรู้แต่ละครั้ง

Smith (1999) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การทำกิจกรรมที่มีผู้เรียนได้ดำเนินการเอง โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลทักษะ เกิดเจตคติใหม่ เกิดความเข้าใจและเกิดค่านิยมใหม่ๆ ขึ้น โดยปกติแล้วผลของการเรียนรู้จะกระทบไปถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียน

Mayer (2003) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมการสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงความรู้และพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนผ่านการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนในตัวผู้เรียนมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การกิจที่ครูเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและเป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน

Hativa (2005) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน หรือ Interaction หมายถึง กระบวนการส่งผ่านประสบการณ์ไปยังผู้เรียน โดยจัดทำเป็นแผนการเรียนรู้แสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อมุ่งหวังให้บรรลุผลการเรียนรู้ตามที่ต้องการ

Foster (2013) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง ระยะเวลาของการปฏิบัติเพื่อโน้มน้าวหรือนำพาผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการของครูในการจัดการ ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนและนำพาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ โดยคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตอบสนองความต้องการความสามารถ ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนดังนั้นจึงได้มีนักวิชาการได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

สำราญ จุช่วย (2553) ได้ให้แนวคิดว่า การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน หรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้วย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนดังนี้คือ

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้
3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน

4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

การที่ผู้สอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญานั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุดก็คือการให้การศึกษา ซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการศึกษามีความสำคัญและจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นการรับผิดชอบด้านการสอน การบริหาร หรือการสนับสนุน ตัวอย่างเช่น ครูที่ดีต้องได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างดี มีความรู้ความชำนาญ และมีคุณลักษณะเหมาะสมกับการเป็นครู การเป็นครูจึงเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงเนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การจัดการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย การจัดการศึกษาที่ย่ำอยู่กับที่ ย่อมหมายถึงความล้าสมัย ไม่เหมาะสม ไม่คุ้มประโยชน์ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่เรียกว่าเศรษฐกิจฐานความรู้ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ ในสังคมสมัยใหม่นี้ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสภาพการณ์จะช่วยแก้ปัญหาได้ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคลแต่ละคนและสำหรับสังคมประเทศชาติโดยรวม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสร้างสรรค์ด้วยตนเองการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพราะความรู้ที่เกิดจากการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือจำเป็นและขาดไม่ได้ในสังคมยุคปัจจุบัน

1.3 หลักการจัดการเรียนรู้

หลักการจัดการเรียนรู้เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับครูผู้สอน แม้ว่าผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้เฉพาะของตน แต่ก็จะมีหลักการพื้นฐานเดียวกันซึ่งหลักการพื้นฐานได้มีนักการศึกษาได้แสดงทรรศนะไว้หลายท่าน ดังนี้

ทิศนา ขัมมณี (2542) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของครูคือ ผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ของผู้เรียนผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกและจะเริ่มตนการเรียนรู้ตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบการเรียน ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยที่สำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย เนื้อหาวิชาประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่สอน และวิธีที่ใช้สอน

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสุขจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ค้นคว้าพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างผู้เรียน การปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอนครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งสำคัญที่สุด คือ ความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้เจตคติและการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับ การให้นั้นก็ได้อ

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น

7. การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านคุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนา

ทองคุณ หงส์พันธ์ (2542) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้เป็นบัญญัติ

20 ประการ ของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ศึกษาหลักสูตรให้กระจ่าง
2. วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างดี
3. มีกิจกรรม/ทำอุปกรณ์
4. สอนจากง่ายไปหายาก
5. วิธีสอนหลายหลากมากขึ้น
6. สอนให้คิดมากกว่าจำ
7. สอนให้ทำมากกว่าท่อง
8. แคล้วคล่องเรื่องสื่อสาร
9. ต้องชำนาญการจูงใจ
10. อย่าลืมนำจิตวิทยา
11. ต้องพัฒนาอารมณ์ขัน
12. ต้องผูกพันห่วงหาศิษย์
13. ฝ่าตามติดพฤติกรรม

14. อย่าทำตัวเป็นทรรราช
15. สร้างบรรยากาศไม่น่ากลัว
16. ประพฤติตัวตามที่สอน
17. อย่าตำรอนกำล้งใจ
18. ใช้เทคนิคการประเม้น
19. ผู้เรียนเพล้นมีความสุข
20. ผู้สอนสนุกกับการเรียน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้ให้แนวคิดว่ หลักการของการจัดการเรียนการสอนมีหลักการพื้นฐาน ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง บทบาทครู คือ ผู้สนับสนุนและเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบในการเลือก และวางแผนที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และเรียนรู้ด้วยตนเองด้ยการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้ยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญ และมีความหมายต่อการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณา เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้จะมีความหมายขึ้นอยู่กัเนื้อหาที่สอนและวิธีสอน หรือเทคนิคการสอน

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอนผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนาน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อได้ค้นพบข้อคำถาม และคำตอบใหม่ๆ ประเด็นที่ท้าทายความสามารถ รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่ริเริ่มด้ยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยเหลือเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนา และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกัน

5. ครูคือผู้อำนวยความสะดวก และเป็นแหล่งความรู้ ในการจัดการเรียนการสอนครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นคว้าหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ไ้

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้นได้เป็นในสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และส่วนรวมได้มากขึ้น

7. การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์ของผู้เรียนหลายๆ ด้านไปพร้อมกับการเรียนรู้เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลายๆด้าน คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้ยการปฏิบัติ และด้ยอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆกัน

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2549) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้คือ เสนอหลักการจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความต้องการความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของสังคมด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมกระบวนการคิด ได้รับความสนใจด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อการเรียนรู้และวิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า หลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
 3. การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง
 4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1. เน้นกระบวนการคิดในเนื้อหาการเรียนรู้
2. เน้นแรงจูงใจภายใน
3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยให้ออกาสการเรียนรู้หลากหลายระดับและหลากหลายรูปแบบการเรียนรู้
4. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้แนะนำมากกว่าสอนบรรยาย
5. ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น
6. เนื้อหาควรสัมพันธ์กับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน มีความหมายและเหมาะสมกับผู้เรียน
7. ส่งเสริมการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายในการเรียนรู้
8. ส่งเสริมความร่วมมือกันในการวางแผนการสอนของผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
9. ส่งเสริมการใช้เวลาและสถานที่เรียนที่ยืดหยุ่น
10. ส่งเสริมการพัฒนายุทธวิธีและทักษะทางสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้พื้นฐานกำหนดไว้ ดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวออกไป หาสิ่งที่อยู่ไกลตัว ตามปกติผู้เรียนมักจะสนใจและคุ้นเคยกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว บทเรียนที่ผู้สอนจะนำมาสอนนั้นควรเลือกสิ่งที่อยู่รอบตัว หรือใกล้ตัวก่อนแล้วค่อยสอนสิ่งที่อยู่ห่างจากตัวออกไปเรื่อย ๆ
2. สอนจากสิ่งที่ง่ายไปหาสิ่งที่ยาก การจัดการเรียนรู้ถ้าจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกหัวข้อเรื่องจากง่ายไปหายากอยู่แล้ว เพราะสิ่งง่าย ๆ นั้น ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดี และเป็นพื้นฐานในการเรียนสิ่งยากต่อไป

3. สอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใด ๆ ก็ตาม ผู้สอนควรให้ตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่าง หรืออาจจะให้ผู้เรียนช่วยหาตัวอย่างให้แล้วช่วยกันสรุปตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นมา

4. สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าประสบการณ์ใหม่นั้น ย่อมต้องอาศัยบทเรียนเก่าหรือประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน จึงจะเรียนบทเรียนใหม่ได้เข้าใจ

5. สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใด ๆ ก็ตาม ผู้สอนควรพยายามใช้สื่อการเรียนประกอบการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นเพื่อเป็นวิธีการทำให้บทเรียน เป็นรูปธรรม ซึ่งจะง่ายแก่การเข้าใจของผู้เรียน

6. สอนจากการทดลองไปหาการสรุปตั้งกฎเกณฑ์ บทเรียนใดที่สามารถให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติจริงได้ ผู้สอนก็ควรให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติหรือลงมือกระทำด้วยตนเอง เมื่อทดลองเสร็จแล้ว ผู้สอนจึงซักถามและให้ผู้เรียนคิดสรุปเป็นกฎเกณฑ์ขึ้นมา

7. สอนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ธรรมชาติของผู้เรียนในวัยต่าง ๆ นั้นจะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสนใจ ความถนัดพิเศษและความสามารถ ผู้สอนจะต้องเข้าใจในหลักพัฒนาการของผู้เรียนในวัยต่างๆ ด้วย เพื่อที่จะได้จัดเตรียมบทเรียนและกิจกรรมไว้หลาย ๆ อย่าง ให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนด้วย

8. สอนโดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยา หลักจิตวิทยาที่ผู้สอนต้องนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้มากที่สุดคือ จิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการศึกษา เป็นต้น

9. สอนโดยยึดจุดหมายของการจัดการศึกษา จุดหมายของการจัดการศึกษาจะเป็นเป้าหมายหลักตามแนวนโยบายในการจัดดำเนินการศึกษาของชาติในระดับต่าง ๆ

10. สอนโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตรและบทเรียนเป็นหลัก ในการจัดการเรียนรู้ นั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดความมุ่งหมายหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นหลัก และอีกทั้งผู้สอนยังต้องกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเฉพาะของแต่ละสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ขึ้นด้วย และในขณะสอนผู้สอนต้องพยายามจัดสถานการณ์ สภาพการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามความมุ่งหมายเฉพาะสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ นั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการเรียนที่ดี

ทิศนา ขัมณี (2553) ได้ให้แนวคิด ว่า หลักการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้อบอุ่น ปลอดภัย ไม่น่าหวาดกลัว
น่าไว้วางใจจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

2. ผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพและแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่แล้ว ครูจึงควรสอนแบบชี้แนะ (Non-Directive) โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้นำทางในการเรียนรู้ของตน (Self-Directive) และคอยช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนอย่างสะดวกจนบรรลุผล

3. ในการจัดการเรียนการสอนควรเน้นการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) เป็นสำคัญ เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่บุคคลใช้ในการดำรงชีวิตและแสวงหาความรู้ต่อไป

วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้สอนแม้ว่าผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้เฉพาะของตน แต่ก็จำเป็นจะยึดหลักการพื้นฐานเดียวกันในการจัดการเรียนรู้ อันได้แก่ หลักการเตรียม

ความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และด้านการแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้ หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อเตรียมบททดสอบและข้อสอบ หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการสร้างความสนใจ หลักการเสริมแรง และหลักการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือ การประเมิน การตีความหมายและการรายงานผลการประเมิน

Rogers (1969) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้อบอุ่นปลอดภัย ไม่น่าหวาดกลัว น่าไว้วางใจ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพและแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่แล้ว ครูจึงควรสอนแบบชี้แนะ (Non-Directive) โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้นำทางในการเรียนรู้ของตน (Self-Directive) และคอยช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนอย่างสะดวกจนบรรลุผลในการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) เป็นสำคัญเนื่องจากกระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่บุคคลใช้ในการดำรงชีวิตและแสวงหาความรู้ต่อไป

Knowles (1978) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้คือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้รับผิดชอบร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีในกระบวนการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมต่างๆ ของตน เข้ามาใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งใหม่ ประสบการณ์ใหม่ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกสิ่งที่เรียนและวิธีเรียนด้วยตนเองในกระบวนการเรียนการสอน ครูควรเข้าใจและส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณสมบัติเฉพาะตน ไม่ควรปิดกั้นเพียงเพราะเขาไม่เหมือนคนอื่น

ในกระบวนการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง ลงมือกระทำ และยอมรับผลของการตัดสินใจหรือการกระทำนั้น

สรุปได้ว่า หลักการจัดการการเรียนรู้ เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ครูผู้จัดการเรียนรู้จะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการผู้ถ่ายทอดความรู้เพียง

ฝ่ายเดียวไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือคุณภาพของผู้เรียน

1.4 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้

มีนักวิชาการได้อธิบายแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งมีรูปแบบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันบ้าง ซึ่งเป้าหมายเพื่อที่จะทำให้การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนี้

Ausubel (1963) ได้ให้แนวคิดที่ว่า แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Theory of Meaningful Verbal Learning) ของเดวิด ออซูเบล ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้จะมีความหมายแก่ผู้เรียน หากการเรียนรู้นั้นสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่รู้มาก่อน การนำเสนอความคิดรวบยอดหรือกรอบโมโนทัศน์ หรือกรอบความคิด (Advance Organizer) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่ผู้เรียนก่อนการสอนเนื้อหาสาระนั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้เรียนเนื้อหาสาระนั้นอย่างมีความหมาย

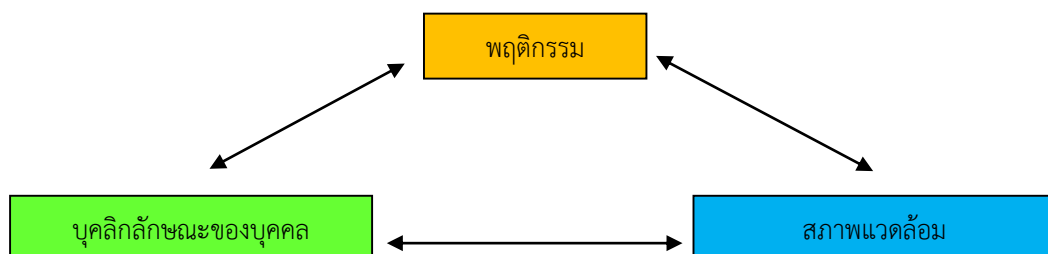
Bandura (1969) ได้ให้แนวคิดที่ว่า แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อว่าผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน หลักการสำคัญคือ ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) แบนดูราเสนอว่า พฤติกรรมเกิดขึ้นเนื่องจากมีกลไกเกิดขึ้นระหว่าง 3 ปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อกัน คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยส่วนตนของผู้เรียนและชนิดของพฤติกรรม ปัจจัยทั้งสามอาจจะมีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมไม่เท่ากัน ปัจจัย

บางตัวอาจมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมมากกว่าปัจจัยบางตัวในช่วงเวลาหนึ่ง แต่ปัจจัยทั้งสามจะไม่มีอิทธิพลเท่ากันพร้อมกันในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ผลเกี่ยวข้องกันจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคลพฤติกรรมที่จะแสดงออก และสภาพแวดล้อมในขณะที่เกิดมีพฤติกรรมนั้นขึ้น

Bandura (1969) ได้ให้แนวคิดว่า ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในโลกมนุษย์มีความสามารถขั้นพื้นฐาน 5 ประการ

1. ความสามารถในการใช้สัญลักษณ์ (Symbolizing Capability)
2. ความสามารถในการสังเกตผู้อื่น (Vicarious Capability)
3. ความสามารถในการคิดล่วงหน้า (Forethought Capability)
4. ความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self-Regulatory Capability)
5. ความสามารถในการสะท้อนกลับให้แก่ตนเอง (Self-Reflective Capability)

ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การมีอิทธิพลเกี่ยวข้องของ พฤติกรรม บุคลิกลักษณะของบุคคลและสภาพแวดล้อมของBandura (1969)

Maslow (1970) ได้ให้แนวคิดที่ว่า แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ เป็นทฤษฎีเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อว่าความรู้ที่ได้มาเป็นกระบวนการของการสร้างความรู้ด้วยตัวของมันเองอย่างต่อเนื่องหลักการสำคัญ คือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) เป็นนักจิตวิทยามนุษย์นิยมได้เสนอว่ามนุษย์มีความต้องการ 5 ขั้น ซึ่งจะเกิดตามลำดับขั้นบุคคลจะต้องได้รับการตอบสนองในขั้นต่ำก่อนจึงจะเกิดความต้องการในขั้นต่อไป ความต้องการ ขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามแนวความคิดของMaslow มี 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการด้านสรีระ (Physiological Needs)

ขั้นที่ 2 ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs)

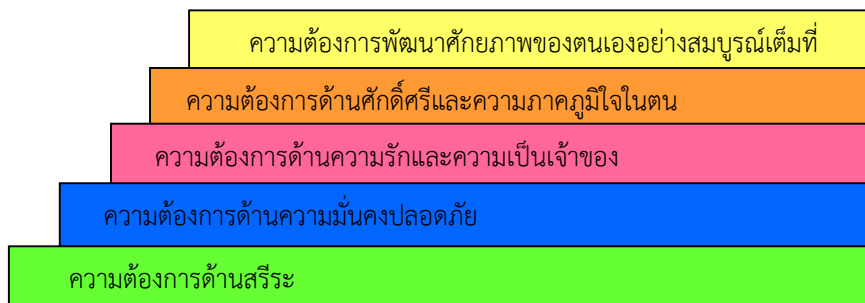
ขั้นที่ 3 ความต้องการด้านความรักและความเป็นเจ้าของ (Needs of Love, Affection and Belongingness)

ขั้นที่ 4 ความต้องการด้านศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจในตน (Self Esteem)

ขั้นที่ 5 ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างสมบูรณ์เต็มที่ (Need for Self Actualization)

มาสโลว์ ได้ให้แนวคิดที่ว่า เป้าหมายของการเรียนรู้คือ การพัฒนาศักยภาพของตนเองเมื่อใดที่บุคคลสามารถหลุดพ้นจากความกลัวที่อดอยากหรือไม่มีที่พักอาศัย ไม่มีความมั่นคงปลอดภัยไม่เป็นที่รักหรือไม่เป็นที่ยอมรับยกย่องจากผู้อื่น เมื่อนั้นบุคคลจะเกิดความต้องการก้าวหน้าพัฒนาศักยภาพของตน และพยายามแสวงหาความรู้เพราะอยากรู้และอยากเข้าใจในศาสตร์ที่ตนสนใจ

ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ลำดับความต้องการ 5 ขั้น ของ Maslow (1970)

Piaget (1972) ได้ให้แนวคิดที่ว่า ความรู้ที่ได้มาเป็นกระบวนการของการสร้างความรู้ด้วยตัวของมันเองอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เด็กเจริญเติบโตเด็กจะมีการทางสมองและมีพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เด็กจะกระตือรือร้นที่จะสัมพันธ์กับโลกภายนอกและได้ความรู้จากการกระทำของตน ความกระตือรือร้นที่เรียนรู้นี้ติดตัวมาแต่กำเนิดจึงเรียกแนวคิดของเปียเจต์อีกชื่อหนึ่งว่า Genetic Epistemology เปียเจต์แบ่งชนิดของความรู้เป็น 3 ชนิด

1. ความรู้ทางกายภาพ (Physical Knowledge หรือ Empirical Knowledge) เป็นสิ่งที่เด็กจะต้องหาความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของวัตถุในโลก โดยผ่านทางประสาทสัมผัส (Perceptual Properties) เช่น สิ่งต่าง ๆ มีลักษณะเป็นของแข็ง หรือของเหลว มีรสเป็นรสหวานหรือรสเปรี้ยว มีสีเป็นสีแดงหรือสีเหลือง

2. ความรู้ทางตรรกะคณิตศาสตร์ (Logical–Mathematical Knowledge) เป็นความรู้ที่เป็นนามธรรม (Abstract) และเป็นความรู้ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมา เช่น ลูกหินจำนวนเท่ากันไม่ว่าจะวางห่างกันหรือชิดกันก็จะมีจำนวนเท่ากัน หรือดินน้ำมันหนึ่งก้อนมีน้ำหนักเท่ากับเมื่อแบ่งออกมาเป็นลูกกลม ๆ 10 ก้อน

3. ความรู้ทางสังคม (Social Knowledge) เป็นการได้ความรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ เช่น การเรียนรู้มารยาททางสังคม ถ้าผู้ใหญ่ให้ของเด็กลittleน้อยจะต้องไหว้ขอบคุณหรือการเรียนรู้พฤติกรรมเพื่อกำหนดประเภทของบุคคลและบทบาทของบุคคลในสังคม

Santrock (2008) ได้ให้แนวคิดที่ว่า แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนในมุมมองความเห็นทั้งในมิติของแรงจูงใจภายในและภายนอก ซึ่งโดยธรรมชาติของแรงจูงใจทั้งสองแบบจะให้ความสำคัญกับแรงจูงใจภายในตัวผู้เรียนมากกว่า เพราะจะเป็นเงื่อนไขกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น โดยกระตุ้นให้เชื่อมโยงกับกระบวนการรู้คิด (Cognitive Process) ของผู้เรียนมิใช่เงื่อนไขกระตุ้นให้สนใจเรียนจากภายนอก ซึ่งกระบวนการรู้คิดด้านแรงจูงใจของผู้เรียนจะประกอบด้วย 5 ลักษณะเงื่อนไข ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้เรียน (Attribution) ตามกรอบทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคคล (Attribution Theory) อธิบายไว้ว่า แต่ละบุคคลจะได้รับการจูงใจให้ค้นหาสาเหตุของการปฏิบัติและพฤติกรรมของตน ซึ่งจะเป็นการรับรู้ในสาเหตุของผลที่ปรากฏกับตัวเอง เช่น ผู้เรียนจะรับรู้ว่าคุณได้คะแนนผลการเรียนดีเนื่องมาจากเหตุผลใด นักเรียนชอบเรียนวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์เพราะเหตุผลใด หรือมีอะไรเป็นปัจจัยอยู่เบื้องหลังของการประสบผลสำเร็จในการเรียนจึงเป็นความพยายามของผู้เรียนที่จะรับรู้เข้าใจพฤติกรรมการปฏิบัติของตน และมีแรงจูงใจที่จะค้นหาสาเหตุของปรากฏการณ์ดังกล่าวด้วยตนเอง ซึ่งมีมิติการอธิบายด้านเหตุผลตามกรอบคุณลักษณะของผู้เรียน 3 ด้านได้แก่ (1) ด้านตำแหน่งของการใช้เหตุผลว่าเป็นเงื่อนไขจากการจูงใจภายในหรือภายนอกที่นำไปสู่ความสำเร็จด้านการยอมรับนับถือตนเองของผู้เรียน (2) ความมั่นคงหรือความคงที่ของปัจจัยสาเหตุที่นำไปสู่ความคาดหวังในการประสบผลสำเร็จของผู้เรียนแต่ละครั้งที่มีความเชื่อมโยงคล้ายกัน (3) ด้านความสามารถในการควบคุมปัจจัยสาเหตุของความสำเร็จที่อาจเป็นอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนที่รับรู้ผ่านสถานการณ์

2. การจูงใจตามเงื่อนไขการรู้รอบ (Mastery Motivation) เป็นลักษณะการจูงใจที่เป็นผลมาจากปัจจัยจูงใจภายในของผู้เรียน ซึ่งการจูงใจจะเป็นผลมาจากการรู้รอบและความเก่งของผู้เรียน ความไม่ต้องการการช่วยเหลือและความสามารถในการปฏิบัติงาน ดังนั้น การที่ผู้เรียนมีแรงจูงใจแบบรู้รอบจะให้ความสำคัญกับเงื่อนไขที่นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในการเรียนด้วยตนเอง ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น

3. ความสามารถที่มีประสิทธิผลของผู้เรียน (Self-Efficacy) เป็นการจูงใจที่เกิดจากเงื่อนไขของผู้เรียนที่สามารถรู้รอบในเหตุการณ์และสามารถสร้างผลงานให้สำเร็จ นักเรียนที่มีความสามารถทำงานที่มีประสิทธิผลจะมีทั้งแรงจูงใจแบบรู้รอบและแรงจูงใจภายใน อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกกิจกรรมปฏิบัติได้เหมาะสม เรียนรู้ในสิ่งที่ท้าทายตนเองและช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ มีความสามารถและความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้และการส่งผ่านความรู้ไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์อื่น

4. การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนและการกำกับตนเองของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีความสามารถก็จะส่งผลให้มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยย่อยจุดประสงค์หลักเป็นจุดประสงค์ให้รายช้อย่อย สำหรับนำไปใช้ออกแบบการจัดกิจกรรมให้เหมาะกับผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนจะระบุกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนและปฏิทินเพื่อใช้กำกับกับการปฏิบัติงานของตนให้บรรลุเป้าหมาย และประสบผลสำเร็จ

5. การระบุสิ่งที่คาดหวัง (Expectations) เนื่องจากสิ่งที่คาดหวังจะเป็นปัจจัยเงื่อนไขช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการทำงานที่ยากลำบากหรือซับซ้อนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยที่ผู้เรียนอาจรับรู้ เข้าใจความคาดหวังของตน และผู้อื่นที่ต้องการเปรียบเทียบกับนักเรียนแต่ละคนอาจทุ่มเทความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ เมื่อเห็นว่างานนั้นมีคุณค่าสำหรับตน ซึ่งมีผลการศึกษสนับสนุนจำนวนมากว่าหากงานที่นักเรียนรับผิดชอบเป็นสิ่งที่คาดหวังและมีคุณค่า ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถปฏิบัติ มีความคงอยู่หรือคงทนสภาพการนำไปปฏิบัติและการเลือกวิธีปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถรับรู้สมรรถนะของตน รับรู้ความยุ่งยากของงานและเป้าหมายการทำงานของตนแนวคิดการสร้างคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem)

Woolfolk (2010) ได้ให้แนวคิดที่ว่า แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้เป็นการสะท้อนความรู้สึกนึกคิด ในการลงความเห็นด้านคุณค่าของตน (Self-Worth) รวมทั้งความรู้สึกเชื่อมั่นและความภูมิใจในตนเอง ที่เป็นการลงความเห็นในด้านบวก ความรู้สึกภูมิใจในตนเองจะปรากฏก็ต่อเมื่อบุคคลดังกล่าวประสบผลสำเร็จทางวิชาการ ซึ่งความสนใจ ความรู้สึกพึงพอใจความรู้สึกห่วงใย การสะท้อนความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลป้อนกลับ และการประเมินผลผู้เรียนจะนำไปสู่การตระหนักในคุณค่าของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติโดยไม่มีการช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือได้รับมาโดยการใช้ความพยายามก็จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกตระหนักในคุณค่าของตน ในขณะที่บุคคลใดรู้สึกตระหนักในคุณค่าของตนก็จะมีแรงจูงใจในการกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมในทางบวกเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ มีหลายแนวคิดที่ครูผู้สอนสามารถนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.5 ลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ดี

ผู้สอนที่ดีทุกคนย่อมมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ในด้านการจัดการเรียนรู้และการอบรมผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและประเทศชาติชาติ ดังนั้นจึงมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีหลักในการยึด ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ โดยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลคิดเปรียบเทียบและคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดด้วยการเรียนโดยการกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing)
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม (Group working) โดยมีการปรึกษาหารือกันในกลุ่มแบ่งงานกันทำด้วยความร่วมมือกันและประเมินผลรวมกัน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์
5. มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นเกิดความยืดหยุ่น น่าสนใจ และไม่น่าเบื่อโดยการนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ มาดัดแปลงใช้ในการจัดการเรียนรู้
6. มีการเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอนจะได้ทราบว่าสอนอย่างไรบ้างตามลำดับขั้นและยังช่วยให้ผู้สอนพร้อมที่จะสอนด้วยความมั่นใจ
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และคิดหาเหตุผลความเป็นมาของสิ่งที่เรียน และมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
8. มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เน้นการประเมินตามสภาพจริง ประเมินตามความรู้ความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด
9. มีสื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจบทเรียน เช่น ของจริงรูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วีดิทัศน์ ฐานข้อมูลการเรียนรู้ เว็บไซต์ และสื่อทัศนูปกรณ์อื่น ๆ
10. มีการจูงใจในระหว่างการจัดการเรียนรู้ เช่น การให้รางวัล การชมเชย การลงโทษ การติเตียน การให้คะแนน การสอบ การแข่งขัน การปรบมือให้เกียรติ ฯลฯ มาใช้เป็นส่วนกระตุ้นและชี้แนวทางเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนการทำกิจกรรมมากขึ้น
11. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำหลายอย่างเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียน

12. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

13. ส่งเสริมความสัมพันธ์หรือการบูรณาการระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นๆในหลักสูตร เช่น สอนภาษาไทยก็สอนให้สัมพันธ์กับสังคมศึกษา ศิลปะศึกษา ดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นต้น

14. มีการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะแก่การเรียนรู้ตามบทเรียนที่สอน ทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ของผู้เรียน

15. สอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(Child center) ในการจัดกิจกรรมต่างๆผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เอง ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำกิจกรรม

16. สอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากที่สุด

17. สอนตามกฎแห่งการเรียนรู้โดยจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

18. สอนโดยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย โดยสามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่นอีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนงานร่วมกับผู้สอน

สำราญ จุช่วย (2553) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้ที่ดีว่าการจัดการเรียนการสอนลักษณะใดก็ตามที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี จัดเป็นการเรียนการสอนที่ดีทั้งสิ้น ถ้าจะกล่าวโดยละเอียดแยกย่อยแล้ว การเรียนการสอนที่ดีจะมีลักษณะดังนี้

1. เป็นการสอนที่มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ครบองค์ประกอบของการสอน อันได้แก่ การตั้งจุดประสงค์การสอน การจัดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล

2. เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ความคิด ด้านเจตคติ และด้านทักษะ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้แจ้ง คิดชอบ และปฏิบัติดี เกิดการเจริญเติบโตทุกด้านอย่างขึ้นบานและแจ่มใส

3. เป็นการสอนที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์กับเนื้อหาและกับผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม

4. เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำการกิจกรรมด้วยตนเอง หรือได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

5. เป็นการสอนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร เช่น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ผู้สอนก็ต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะดังที่หลักสูตรกำหนดไว้

6. เป็นการสอนที่คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและตลอดไป เช่นการสอนโดยให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วิจารณ์ ได้รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ได้ฝึกคิดแก้ปัญหา ย่อมดีกว่าวิธี

สอนโดยบอกความรู้ให้ หรือกระทำให้ดูเพียงแต่อย่างเดียว การให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์ทั้งความรู้ ความคิด ไปใช้ในชีวิตประจำวันปัจจุบันและอนาคตได้ ย่อมเป็นการสอนที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน

7. เป็นการสอนที่เร้าความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจการเรียนตลอดจนจบ กระบวนการสอน เช่น ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่น่าพอใจ ใช้คำถามกระตุ้นให้คิด ใช้วิธีการสอนหลากหลาย รูปแบบที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ (Learning by doing) ได้ทดลอง ได้คิดค้นคว้า เป็นต้นทำให้ผู้เรียน เรียนด้วยความสนใจ

8. เป็นการสอนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศด้านวัตถุและด้านจิตใจ บรรยากาศด้านวัตถุ หมายถึง การมีสภาพห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน และสิ่งแวดล้อมที่ดีเอื้ออำนวยให้เกิดความสบายตาสบายใจในการเรียน ส่วนด้านจิตใจ หมายถึง การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนด้วยดี ให้ความเป็นกันเอง ให้ความเมตตา ความรัก ความอบอุ่นแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสุข มีชีวิตชีวา และไม่ตึงเครียด

9. เป็นการสอนที่ผู้สอนรู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เช่น การให้รางวัล และการลงโทษที่พอดี การให้คำชม การจูงใจ เร้าใจให้ผู้เรียนเกิดแรงกระตุ้นภายใน การให้ผู้เรียนได้รับทราบผลงานของตนทันที การให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จของตน การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้เรียนจากสิ่งที่ง่ายไปยากเหล่านี้เป็นปัจจัยช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี

10. เป็นการสอนที่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น ให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานกลุ่มร่วมกัน ได้ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ฝึกการทำตามข้อกำหนดของกลุ่ม และฝึกระเบียบวินัยในตนเอง สิ่งเหล่านี้จะเป็นการปูพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และการเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป

11. เป็นการสอนที่มีกระบวนการ หมายถึง มีลำดับขั้นตอนการสอนที่ไม่สับสนในการสอน จำเป็นต้องมีการเตรียมการสอน เตรียมจัดลำดับการสอนให้สอดคล้องต่อเนื่องกันเหมาะสมตั้งแต่ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป กระบวนการสอนจะมีขั้นตอนแตกต่างจากวิธีสอนแบบทดลอง ผู้สอนต้องวางแผน จัดลำดับขั้นตอนการสอนให้ถูกต้อง

12. เป็นการสอนที่มีการวัดประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการเรียนโดยอาจใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดสอบ การให้ค้นคว้ารายงาน การทำแบบฝึกหัด ฯลฯ การวัดผลประเมินผลจะช่วยวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และวัดผลสำเร็จของผู้สอน ผู้สอนจะนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลย้อนกลับพิจารณาการสอนของตนว่า มีข้อบกพร่องที่องค์ประกอบการสอนข้อใดทำให้แก้ไขได้ตรงจุด เพื่อความสมบูรณ์ของการสอนครั้งต่อไป

13. เป็นการสอนที่ผู้สอน สอนด้วยวิญญานความเป็นครู สอนด้วยความกระตือรือร้นสอนด้วยความตั้งใจ ความเต็มใจ และความมั่นใจ บุคลิกภาพท่าทางการแสดงออกของผู้สอน

สรุปได้ว่า ลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ดีเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อตอบสนองความสามารถของผู้เรียน ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการในแต่ละด้านทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาไปตามเป้าหมาย

1.6 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบในการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญที่จะทำกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้นี้ให้กับผู้เรียน เพื่อที่จะบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ องค์ประกอบการเรียนรู้จึงจำเป็นที่จะต้องมีการครบทุกองค์ประกอบ จึงได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดขององค์ประกอบจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2551) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย ประกอบด้วยองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งควรกำหนดให้ครบทั้งด้านความรู้ (K) กระบวนการ (P) และคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A)
2. กำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องหรือลู่ไปกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
ในแต่ละวัตถุประสงค์ สาระที่ระบุอาจเป็นข้อเท็จจริง (Fact) มโนทัศน์ (Concept) คำนิยาม (Definition) หลักการ (Principle) กฎ (law) และทฤษฎี (Theory)
3. กำหนดยุทธศาสตร์การสอนว่า ต้องการใช้หรือเน้นทฤษฎีการเรียนรู้หลักการเรียนรู้หรือแนวคิดใด ที่เหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน บริบทของแหล่งการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นครูเป็นศูนย์กลางบ้าง เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางบ้าง หรือเน้นสื่อเป็นศูนย์กลางบ้าง โดยถือประโยชน์นักเรียนเป็นสำคัญ จากนั้นจึงเลือกใช้รูปแบบการสอนหรือวิธีสอนเทคนิคการสอน หรือให้ใช้แบบผสมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและบริบท
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
5. กำหนดวิธีวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี กำหนดเครื่องมือผู้วัด เป็นการวัดผลที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2551) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการและแนวทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอน (Approach) ศึกษาหลักการทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอนอย่างละเอียด และการศึกษาผู้เรียนแต่ละคน โดยพิจารณาหลักการและเหตุผลของแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนจากตำรา หรือผลงานวิจัยต่างๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน
2. วิธีการสอน (Method of Teaching) ศึกษาแนวโน้มของหลักการและทฤษฎีหรือผลงานวิจัยวิธีการสอนที่ได้ผลของวิชาที่ทำการสอนที่เหมาะสมและจัดลำดับขั้นตอนการสอนให้สอดคล้องตามแนวโน้มของหลักการและทฤษฎีที่ได้ศึกษา
3. เทคนิคการสอน (Techniques of Teaching) ศึกษาวิธีการสอนต่างๆ ที่จะช่วยให้ขั้นตอนการสอนต่างๆ ประสบความสำเร็จได้ เช่น วิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยคำถามเป็นหลัก (Problem-Based Learning) เทคนิคหรือวิธีการสอนที่สำคัญคือการใช้คำถาม การนำการอภิปราย การเสริมต่อการเรียนรู้ ฯลฯ

4. หลักสูตร (Curriculum) ผู้เรียนต้องเข้าใจรายละเอียดของหลักสูตรตั้งแต่ ปรัชญา หลักการ วัตถุประสงค์ รายละเอียดของรายวิชาที่กำหนด รวมทั้งการวัดและ ประเมินผล เพื่อการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพทั้งในระยะยาวและระยะสั้น

5. สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน (Teaching Materials) การเตรียมการเพื่อ นำเสนอเนื้อหาแก่ผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการวางแผน และการเตรียมการว่าจะนำเสนอเนื้อหา หรือ แนวคิดอย่างไรจึงจะเหมาะสม สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ใดบ้างที่สมควรนำมาใช้ให้เหมาะสมกับวัย ระดับความสามารถและความสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้ของ ครูผู้สอนจะต้องประกอบไปด้วย

1. การสำรวจประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนควรคำนึงว่าผู้เรียนแต่ละคนมี วิธีการเรียนรู้ (Learning Styles) แตกต่างกัน ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และให้โอกาสกับ ผู้เรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จึงจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียนโดยคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่มีภูมิหลัง สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด รูปแบบการเรียนรู้ความสนใจ และความต้องการที่แตกต่างกันและจัดการ เรียนรู้ให้เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน ลักษณะของผู้เรียน และสนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีพัฒนาการที่เป็นไปตามความสามารถและเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2. การบูรณาการและการถ่ายโยงความรู้ ครูผู้สอนควรได้บูรณาการสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน นำไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาใน ชีวิตจริงได้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

2.1 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองและเน้นคุณธรรม จริยธรรมเพื่อนำ ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตร

2.2 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

2.3 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และ เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.4 ประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม กับธรรมชาติ ของวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

2.5 วิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อนำผลมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียนรวมทั้ง ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตนเองด้วยกระบวนการวิจัย

ทิสนา แคมมณี (2555) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนประกอบไปด้วย

1. พิจารณาหลักสูตร ปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้สอน
2. กำหนดเนื้อหาและมโนทัศน์
3. กำหนดวัตถุประสงค์
4. กำหนดยุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีในการสอน
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อ
6. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

Klausmeier และ Ripple (1971) ได้ให้แนวคิดที่ว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนมี 7 องค์ประกอบดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้
2. การพิจารณาความพร้อมของผู้เรียน
3. การจัดเนื้อหาวิชา วัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดการเรียนรู้
4. การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
5. การดำเนินการจัดการเรียนรู้
6. การวัดและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้
7. ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

2. นวัตกรรมการสอน (Instructional Innovation)

2.1 ความหมายของนวัตกรรมการสอน

ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในชั้นเรียนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องพยายามค้นคว้าวิธีการใหม่ๆ ที่คิดค้นขึ้นในรูปแบบต่างๆ นั้น คือ นวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยขอเสนอความหมายของนวัตกรรมการสอน ดังนี้

สมเดช สีแสง และคณะ (2543) ได้ให้ความหมายว่า สิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการใหม่ๆ หรือปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมโดยมีการทดลองหรือพัฒนาจนเป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่าจะมีผลดีในทางปฏิบัติสามารถนำไปใช้ในระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิริติ ยศยิ่งยง (2552) ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรม เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนาสามารถนำไปปฏิบัติจริงและมีการเผยแพร่ออกสู่ชุมชน ในลักษณะเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือของเก่าที่มีอยู่แต่เดิมแต่ได้รับการปรับปรุงเสริมแต่งพัฒนาขึ้นใหม่ให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ

อัศรา ประเสริฐสิน (2560) ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรมทางการศึกษาคือการสร้างสื่อใหม่ที่ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้ง่าย เห็นได้จริงในการใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้ได้ประโยชน์ในการเรียนสูงสุด เป็นได้ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เทพสุตา จิตรระกุล (2560) ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรมที่มีลักษณะมีความน่าสนใจ เช่น มีการใช้เกมและภาพประกอบเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ด้วยตนเอง มีการนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

2.2 ความสำคัญของนวัตกรรมการสอน

ความสำคัญของนวัตกรรมการสอน ก็คือ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อนำนวัตกรรมมาใช้แก้ปัญหาในเรื่องการเรียนการสอน เช่น

1.1 ปัญหาเรื่องวิธีการสอน ปัญหาที่มักพบอยู่เสมอ คือ ครูส่วนใหญ่ยังคงยึดรูปแบบการสอนแบบบรรยาย โดยมีครูเป็นศูนย์กลางมากกว่าการสอนในรูปแบบอื่น การสอนด้วยวิธีการแบบนี้เป็นการสอนที่ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในชั้นเรียน เพราะนอกจากจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความสนใจแล้ว ยังเป็นการปิดกั้นความคิดและสติปัญญาของผู้เรียนให้อยู่ในขอบเขตจำกัดอีกด้วย

1.2 ปัญหาด้านเนื้อหาวิชา บางวิชาเนื้อหาหนักและบางวิชามีเนื้อหาเป็นนามธรรม ยากแก่การเข้าใจ จึงจำเป็นต้องนำเทคนิคการสอนและสื่อมาช่วย

1.3 ปัญหาเรื่องอุปกรณ์การสอน บางเนื้อหาที่มีสื่อการสอนเป็นจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้ง่ายขึ้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคิดค้นหาเทคนิควิธีการสอนและผลิตสื่อการสอนใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายได้

2. เพื่อนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็น

ประโยชน์ต่อการศึกษา โดยการนำสิ่งประดิษฐ์หรือแนวความคิดใหม่ๆ ในการเรียนการสอนนั้นเผยแพร่ไปสู่ผู้สอน ท่านอื่นๆ หรือเพื่อเป็นตัวอย่างอีกรูปแบบหนึ่งให้กับผู้สอนที่สอนในวิชาเดียวกัน ได้นำแนวความคิดไปปรับปรุงใช้หรือผลิตสื่อการสอนใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

2.3 ประเภทของนวัตกรรมการสอน

เกริก ท่วมกลาง และคณะ (2552) กล่าวถึงการจำแนกประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาว่า นวัตกรรมทางการศึกษาได้มีผู้คิดพัฒนาขึ้นมาเป็นจำนวนมาก สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. จำแนกตามผู้ใช้ประโยชน์โดยตรง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
 - 1) ประเภทสื่อสำหรับครู ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู เอกสารประกอบการสอนเครื่องมือวัดผล อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ
 - 2) ประเภทสื่อสำหรับนักเรียน ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป เอกสารประกอบการเรียน ชุดฝึกปฏิบัติ ใบงาน ชุดเพลง ชุดเกม การ์ตูน
2. จำแนกตามลักษณะของนวัตกรรม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
 - 1) ประเภทเทคนิควิธีการหรือกิจกรรม เช่น บทบาทสมมติ การสอนแบบศูนย์การเรียนการสอนความคิดรวบยอดด้วยวิธีสอนอุปนัยและนิรนัย ฯลฯ
 - 2) ประเภทสื่อการเรียนการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ชุดสื่อประสม บทเรียนโมดูล วีดิทัศน์ เกม เพลง ใบงาน

2.4 การนำนวัตกรรมการสอนไปใช้

ทิศนา ขัมมณี (2557) อธิบายว่าการนำนวัตกรรมการสอนไปใช้ในแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องพิจารณาลักษณะต่างๆ ต่อไปนี้

1. เป็นนวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อนและยุ่งยากจนเกินไป ใช้อย่าง ง่ายดาย ใช้สะดวก
2. เป็นนวัตกรรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายเยอะเกินไป
3. เป็นนวัตกรรมที่สำเร็จรูป อำนวยความสะดวกในการใช้งาน
4. เป็นนวัตกรรมที่ไม่กระทบกระเทือนบริบทเดิมมากนัก
5. เป็นนวัตกรรมที่ไม่มีคนเกี่ยวข้องมากนัก
6. เป็นนวัตกรรมที่ให้ผลชัดเจน

กิดานันท์ มลิทอง (2543) ได้เสนอแนะว่าการนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. นวัตกรรมที่นำมาใช้นั้นต้องมีจุดเด่นที่เห็นได้ชัดเจนกว่าวัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมากนักเพียงใด
2. นวัตกรรมนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่กับระบบหรือสภาพที่เป็นอยู่
3. มีกรณีวิจัยหรือการศึกษายืนยันแน่นอนแล้วว่า สามารถนำมาใช้ได้ดีในสภาพสภาวะการณ์

ที่คล้ายคลึงกัน

4. นวัตกรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ใช้อย่างจริงจัง

2.5 นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด

นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ คือ เครื่องมือ หรือสื่อที่ช่วยในการจัดกระบวนการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่จะช่วยสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธประวัติให้มีความกระชับ เข้าใจง่าย และมีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่1 สร้าง และพัฒนานวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)

ระยะที่2 นำนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ระยะที่1 สร้าง และพัฒนานวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)

1 ศึกษาความเป็นมาและสภาพปัญหา

ครูผู้สอนได้ดำเนินการศึกษาความเป็นมาและสภาพปัญหาของกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะสาระที่1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องพุทธประวัติ จนทำให้ทราบถึงความเป็นมาและสภาพปัญหาที่ส่งผลให้ครูผู้สอนได้คิดค้นนวัตกรรมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา จนนำมาสู่การดำเนินการในครั้งนี้

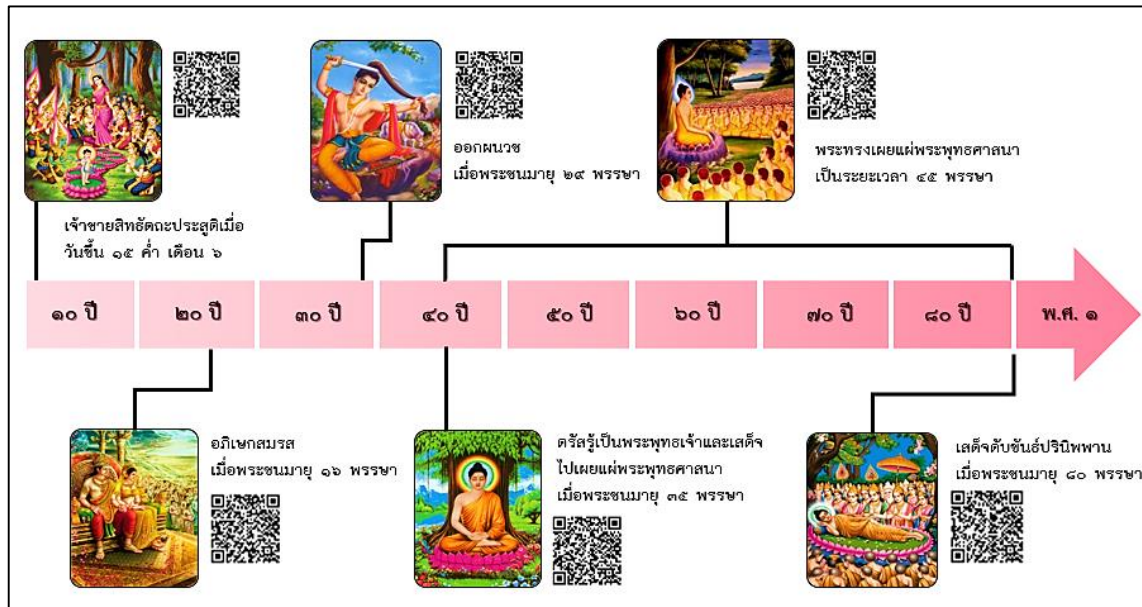
2 คิดค้นนวัตกรรม

ครูผู้สอนได้ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม เพื่อถอดบทเรียนในการนำองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมมาใช้ในการออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่พบจึงนำไปสู่การคิดค้นนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)

3 การออกแบบนวัตกรรมและจัดทำนวัตกรรม

หลังจากครูผู้สอนได้ศึกษาความเป็นมาและสภาพปัญหา จนทำให้ทราบถึงต้นตอของปัญหา และได้ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม เพื่อถอดบทเรียนในการนำองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมมาใช้ในการออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ขึ้น จึงได้ออกแบบนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วย

เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เมื่อออกแบบนวัตกรรมเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนจึงได้ลงมือจัดทำนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) ขึ้นจนสำเร็จพร้อมที่จะนำไปใช้กับนักเรียน

ภาพประกอบ 4 นวัตกรรมพุทธประวัติผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)

ระยะที่2 นำนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1. นำนวัตกรรมไปทดลองใช้

เมื่อออกแบบและจัดทำนวัตกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนจึงนำเครื่องมือ หรือนวัตกรรมที่ได้ไปทดลองใช้กับนักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่4-6 เพื่อวิเคราะห์ถึงข้อดี-ข้อเสีย และสิ่งที่ต้องปรับปรุงเมื่อนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปใช้จริง หลังจากทดลองใช้ครูผู้สอนจึงนำผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในลำดับต่อไป

2. ปรับปรุงแก้ไขหลังทดลองใช้นวัตกรรม

ครูผู้สอนนำนวัตกรรมมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นหลังจากการทดลองใช้เพื่อให้ความเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนในปัจจุบันและเหมาะสมสภาพปัญหา

3. นำนวัตกรรมไปสู่ห้องเรียน

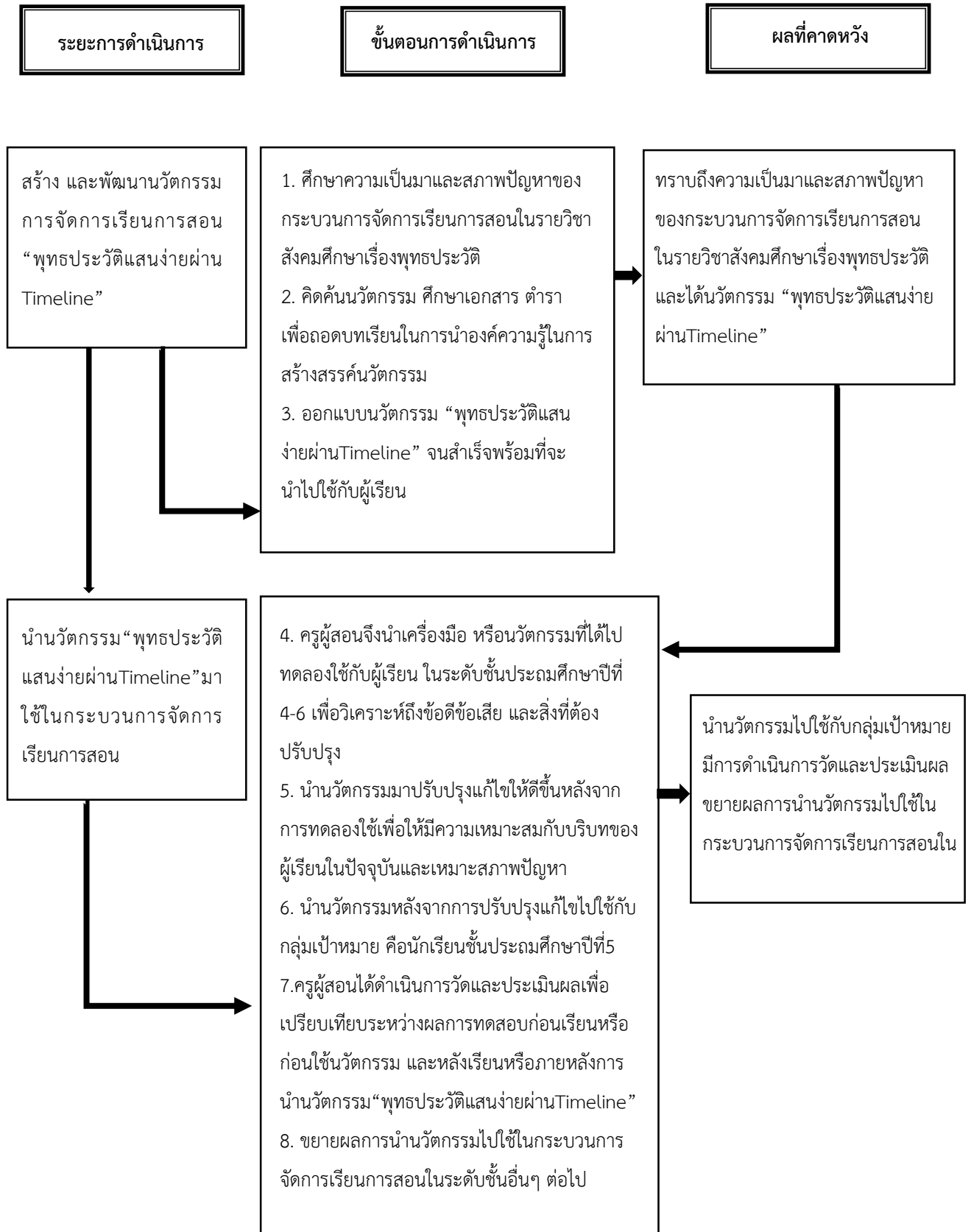
นำนวัตกรรมหลังจากการปรับปรุงแก้ไขไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 พร้อมวิเคราะห์การใช้นวัตกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคลว่ามีความสอดคล้อง ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

4. ประเมิน/สรุปผล

หลังจากการนำนวัตกรรมไปใช้จริงในกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องพุทธประวัติ ครูผู้สอนได้ดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการทดสอบก่อนเรียนหรือก่อนใช้นวัตกรรม และหลังเรียนหรือภายหลังจากการนำนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) ไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ทำให้ทราบถึงข้อแตกต่างและความเป็นไปได้ในการนำนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องพุทธประวัติ ให้ดีขึ้นและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5. รายงานผลการดำเนินการ

หลังจากประเมินผลการใช้นวัตกรรมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อหาคุณภาพของนวัตกรรม ทำให้ทราบถึงข้อแตกต่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบเดิมคือผู้เรียนท่องจำประวัติความเป็นมาของศาสนาพุทธตามแบบเรียนซึ่งมีเนื้อหาจำนวนมาก และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) พร้อมขยายผลการนำนวัตกรรมไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องพุทธประวัติ ในระดับชั้นอื่นๆ และปรับใช้กับรายวิชาอื่นๆต่อไป

ภาพประกอบ 5 แสดงระยะการดำเนินการ ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวังของนวัตกรรม

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นภดล เหลืองภิรมย์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการนวัตกรรม : การพัฒนาตัวแบบความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักวิจัย เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักวิจัย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ และปฐมภูมิ เช่น การค้นคว้าวรรณกรรมและเอกสารต่างๆ เพื่อกำหนดแนวคิด การสัมภาษณ์ผู้บริหาร องค์กรนวัตกรรมการใช้สถิติในการวิเคราะห์และประเมินผลจากแบบสอบถามที่ตอบกลับจากนักวิจัย เช่น การทดสอบความเชื่อถือได้ (reliability test) ของแบบสอบถาม การทดสอบความเที่ยงตรง (validity test) ของแบบสอบถาม การวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression)

ผลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า แนวคิดการจัดการนวัตกรรมมี 5 แนวทาง คือแนวคิดการจัดการนวัตกรรมเป็นการจัดการประดิษฐ์คิดค้น แนวคิดการจัดการนวัตกรรมเป็นการจัดการเทคโนโลยี แนวคิดการจัดการนวัตกรรมเป็นการจัดการตลาด แนวคิดการจัดการนวัตกรรมเป็นการจัดการความรู้ แนวคิดการจัดการนวัตกรรมเป็นการจัดการห่วงโซ่ความสัมพันธ์ แนวคิดต่างๆเหล่านี้ให้ความสำคัญกับทรัพยากรนวัตกรรม และองค์ประกอบในการจัดการนวัตกรรมที่แตกต่างกันอันแสดงให้เห็นและยืนยันว่า ทรัพยากรนวัตกรรมและองค์ประกอบในการจัดการนวัตกรรมทุกปัจจัยส่งผลกระทบต่อความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักวิจัยผลการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ แสดงให้เห็นว่า การจัดการนวัตกรรมไม่ควรที่จะพิจารณาวัตกรรมการนวัตกรรมในลักษณะปรากฏการณ์แยกส่วนที่เกิดจากปัจเจกบุคคลเท่านั้น แต่ควรที่จะพิจารณาวัตกรรมการนวัตกรรมในลักษณะที่เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ที่เกี่ยวข้องไม่เพียงแต่ทุนที่จับต้องได้เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับทุนที่จับต้องไม่ได้ที่เรียกว่า ทุนทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทุนทางสังคมเชื่อมโยง (bridging social capital) ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและกระตุ้นความสามารถของนักวิจัยในการแลกเปลี่ยนความรู้แฝงเร้นที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วย ทฤษฎีนวัตกรรมก่อนหน้านี้

ชัตติยา กนกภากร (2551) ได้ทำการศึกษา เรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย อย่างมีคุณภาพ ของโรงเรียนวชิรมุกข์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี การปรับปรุงกระบวนการอย่างมีคุณภาพ มาออกแบบใหม่ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนวชิรมุกข์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญครูต้นแบบที่สอนภาษาไทย 2 คน 3) สามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 รูป ผลการวิจัยการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนวชิรมุกข์ สรุปดังนี้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบใหม่ มี 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) เตรียมความพร้อม มีดัชนีวัดคุณภาพ จำนวน 2 ดัชนีวัด 2) จัดการเรียนการสอน มีดัชนีวัดคุณภาพ จำนวน 5 ดัชนีวัด 3) ประเมินและปรับปรุง จำนวน 2 ดัชนีวัดผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการเรียนรู้ที่ออกแบบใหม่ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญร่วมกันพิจารณา และมีมติเอกฉันท์ให้นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้โดยให้พัฒนาแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 กระบวนการย่อย

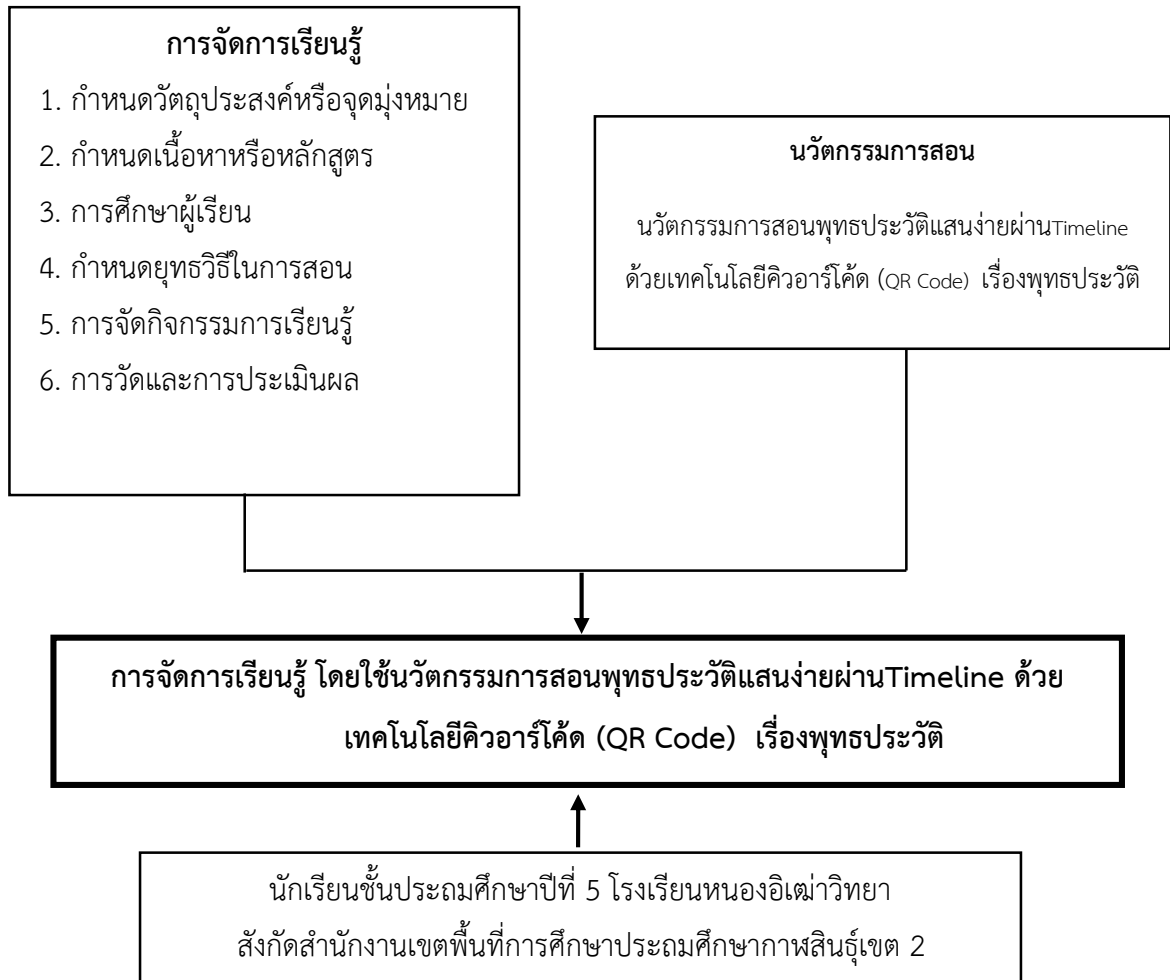
กนกวรรณ คันธกร, กัลยารัตน์ เศวदनันท์ (2552) เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาระงานเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูด ในรายวิชาภาษาอังกฤษ 2 พบว่าความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนสูงขึ้น หลังการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาระงานเป็นฐาน

ช่วงโชติ พันธุเวช (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนานวัตกรรมและรูปแบบการจัดการศึกษาด้วยการจัดการคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามผลการวิจัยพบว่ากระบวนการที่ออกแบบใหม่ประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติงานหลัก 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน มีงานที่ต้องปฏิบัติ ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการที่จำเป็นของผู้เรียน การวิเคราะห์สาเหตุแท้จริงของปัญหาที่จำเป็นเร่งด่วน การกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ วัตถุประสงค์การวิจัยและการเตรียมนวัตกรรมและเครื่องมือวัดประเมินผล 2) ขั้นปฏิบัติการตามแผน มีงานที่ต้องปฏิบัติ คือ การใช้นวัตกรรมตามแบบแผนการวิจัยที่กำหนดไว้ การวิเคราะห์และนำเสนอผลตาม

วรนิษฐา เลขนอก (2560) ได้ทำการศึกษา โปรแกรมการพัฒนาศูนย์ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาศูนย์ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาศูนย์ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาศูนย์ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า 1.1) สภาพปัจจุบันการพัฒนาศูนย์ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและหลายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม 1.2) สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาศูนย์ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงรองลงมา คือด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียนและด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้และด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย 2) โปรแกรมการพัฒนาศูนย์ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น แนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ปีการศึกษา 2564 แสดงดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตรกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอู่วิทยา ปีการศึกษา 2564 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ตัวแปร/สิ่งที่ต้องการศึกษา

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วัตรกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ
2. ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วัตรกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)

2. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 จำนวน 10 คน ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนหนองอู่วิทยา

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่1 ศาสนา ศีลธรรมจรรยา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560) เรื่องพุทธประวัติ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน

- 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 แผน 3 ชั่วโมง เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วัตรกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ (แผนการจัดการเรียนรู้)

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การตีความหมายของหลักสูตร และการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรที่จะต้องนำมาจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ผลจากการวางแผนจะได้เป็นคู่มือที่ใช้เป็นแนวทาง เรียกว่ากำหนดการสอน ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การวัดและการประเมินการเรียน คำอธิบายในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งระบุเนื้อหาที่ต้องให้ผู้เรียนได้เรียน ตามลำดับขั้นตอนกระบวนการที่ต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้
2. ศึกษาความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับองค์ประกอบแต่ละส่วนของหลักสูตร
3. ลำดับความคิดรวบยอดที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ก่อนหลัง โดยพิจารณาขอบข่ายเนื้อหา และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา
4. กำหนดผลที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดแต่ละเรื่องแล้ว
5. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา หรืออาจพิจารณาจากกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ
6. กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับขอบข่ายเนื้อหาสาระหรือความคิดรวบยอดจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนดไว้

1.2 นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ (นวัตกรรม)

1. ศึกษาความเป็นมาและสภาพปัญหา : ครูผู้สอนได้ดำเนินการศึกษาความเป็นมาและสภาพปัญหาของกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะสาระที่1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องพุทธประวัติ จนทำให้ทราบถึงความเป็นมาและสภาพปัญหาที่ส่งผลให้ครูผู้สอนได้คิดค้นนวัตกรรมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา จนนำมาสู่การดำเนินการในครั้งนี้
2. คิดค้นนวัตกรรม : ครูผู้สอนได้ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมเพื่อถอดบทเรียนในการนำองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมมาใช้ในการออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่พบจึงนำไปสู่การคิดค้นนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)
3. การออกแบบนวัตกรรมและจัดทำนวัตกรรม : หลังจากครูผู้สอนได้ศึกษาความเป็นมาและสภาพปัญหา จนทำให้ทราบถึงต้นตอของปัญหา และได้ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการสร้าง

นวัตกรรม เพื่อถอดบทเรียนในการนำองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมมาใช้ในการออกแบบนวัตกรรม การจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ขึ้น จึงได้ออกแบบนวัตกรรม การสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เมื่อออกแบบนวัตกรรม เรียบร้อย ครูผู้สอนจึงได้ลงมือจัดทำนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิว อาร์โค้ด (QR Code) ขึ้นจนสำเร็จพร้อมที่จะนำไปใช้กับผู้เรียน

4. นำนวัตกรรมไปทดลองใช้ : เมื่อออกแบบและจัดทำนวัตกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนจึงนำเครื่องมือ หรือนวัตกรรมที่ได้ไปทดลองใช้กับผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่4-6 เพื่อ วิเคราะห์ถึงข้อดี-ข้อเสีย และสิ่งที่ต้องปรับปรุงเมื่อนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปใช้จริง หลังจากทดลองใช้ครูผู้สอน จึงนำผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในลำดับต่อไป

5. ปรับปรุงแก้ไขหลังทดลองใช้นวัตกรรม : ครูผู้สอนนำนวัตกรรมมาปรับปรุงแก้ไข ให้ดีขึ้นหลังจากการทดลองใช้เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในปัจจุบันและเหมาะสมสภาพปัญหา

6. นำนวัตกรรมไปสู่ห้องเรียน : นำนวัตกรรมหลังจากการปรับปรุงแก้ไขไปใช้กับ กลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 พร้อมวิเคราะห์การใช้นวัตกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลว่ามี ความสอดคล้อง ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

7. ประเมิน/สรุปผล : หลังจากการนำนวัตกรรมไปใช้จริงในกระบวนการจัดการเรียน การสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารที่1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องพุทธประวัติ ครูผู้สอนได้ดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการทดสอบก่อนเรียนหรือก่อนใช้ นวัตกรรม และหลังเรียนหรือภายหลังกการนำนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วย เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) ไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ทำให้ทราบถึงข้อแตกต่างและ ความเป็นไปได้ในการนำนวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารที่1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องพุทธประวัติ ให้ดีขึ้นและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

8. รายงานผลการดำเนินการ : หลังจากประเมินผลการใช้นวัตกรรมในกระบวนการ จัดการเรียนการสอนเพื่อหาคุณภาพของนวัตกรรม ทำให้ทราบถึงข้อแตกต่างในการจัดกระบวนการเรียน การสอนแบบเดิมคือผู้เรียนท่องจำประวัติความเป็นมาของศาสนาพุทธตามแบบเรียนซึ่งมีเนื้อหาจำนวนมาก และ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิว อาร์โค้ด (QR Code) พร้อมขยายผลการนำนวัตกรรมไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารที่1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องพุทธประวัติ ในระดับชั้นอื่นๆ และ ปรับใช้กับรายวิชาอื่นๆต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่องพุทธประวัติ เพื่อวิเคราะห์ผู้เรียน
- 2.2 ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องการวิเคราะห์พุทธประวัติ
- 2.3 ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องการเรียงลำดับเหตุการณ์ในพุทธประวัติ
- 2.4 ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline
- 2.5 แบบทดสอบหลังเรียน เรื่องพุทธประวัติ เพื่อวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับบันทึกหลังแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) รวบรวม และแยกแยะข้อมูล รวมทั้งตีความหมาย จากการทำ
แบบทดสอบก่อนเรียน ใบกิจกรรมที่1-3 และแบบทดสอบหลังเรียน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$\text{สูตร } P = \frac{N}{f} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

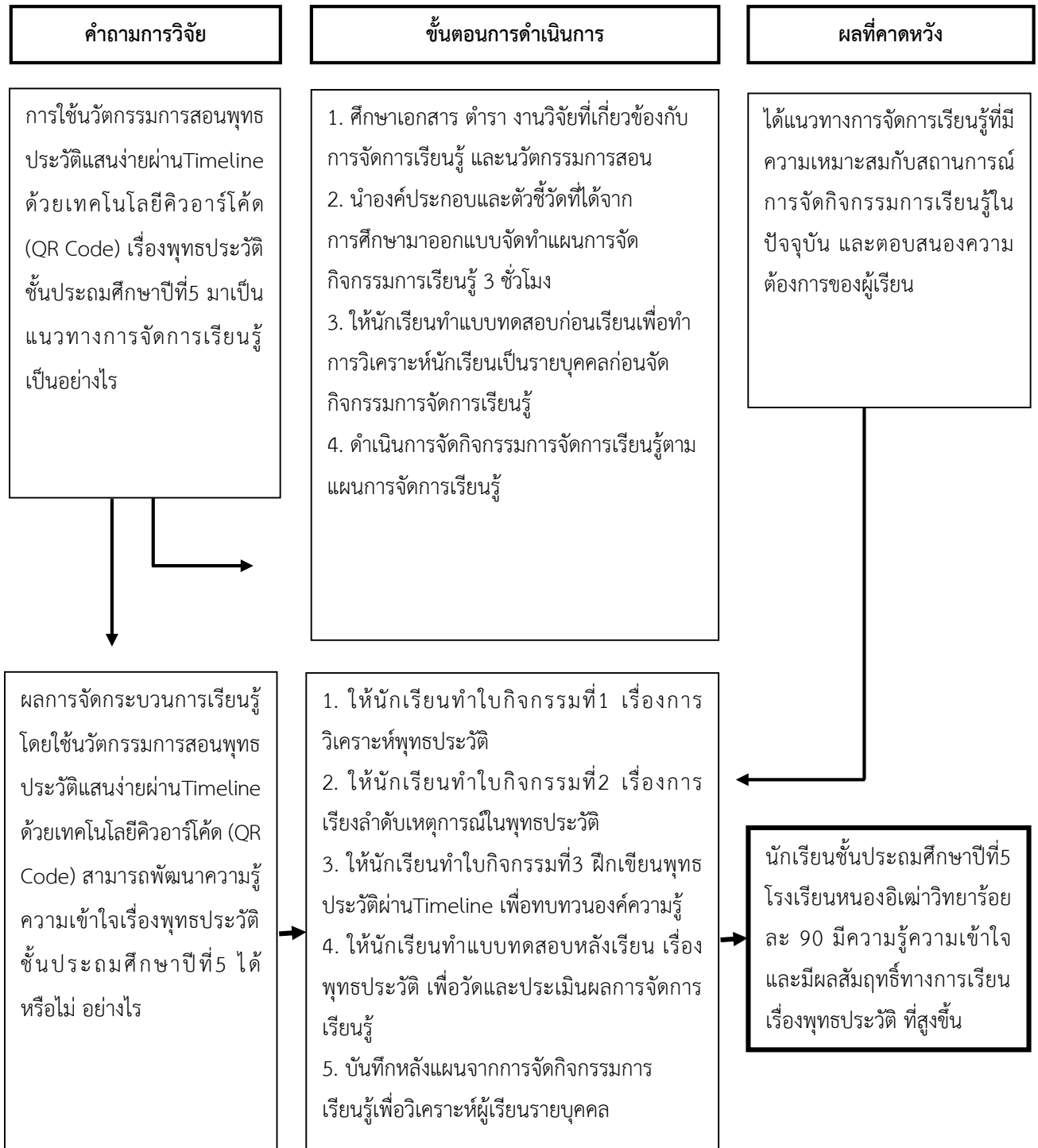
$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum N}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum N$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

7. แผนการดำเนินการวิจัย

ภาพประกอบ 7 แสดงคำถามการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

คำถามวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการ/เครื่องมือ	การเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
1. การใช้ชั้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร	การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ชั้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)	ผู้สอน/ผู้วิจัย	-บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้ -แบบทดสอบก่อนเรียน -นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)	บันทึกหลังแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ผู้เรียนร้อยละ 90 มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เกิดความสนใจ ตั้งใจ และใฝ่เรียนรู้
2. ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชั้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องพุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่5 ได้หรือไม่อย่างไร	ผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชั้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)	ผู้เรียน	-ใบกิจกรรมที่1 เรื่องการวิเคราะห์พุทธประวัติ -ใบกิจกรรมที่2 เรื่องการเรียงลำดับเหตุการณ์ในพุทธประวัติ -ใบกิจกรรมที่3 ฝึกเขียนพุทธประวัติผ่าน Timeline -แบบทดสอบหลังเรียน เรื่องพุทธประวัติ	-ผลการประเมินใบกิจกรรม -การวัดและประเมินผล การทดสอบหลังเรียน	-แบบประเมินใบกิจกรรม 5 ระดับ -ผู้เรียนมีผลการทดสอบหลังเรียน ผ่านร้อยละ 90

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่องพุทธประวัติ
2. การวิเคราะห์ผลการทำใบกิจกรรมที่1 – 3 เรื่องพุทธประวัติ
3. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องพุทธประวัติ
4. การวิเคราะห์หาความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) จากบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ก่อนเริ่มจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 จำนวน10 คน ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ผลการประเมินระดับคุณภาพแสดงดัง ตารางที่1

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ระดับคุณภาพในการทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ผลการประเมินระดับคุณภาพ	จำนวนนักเรียนที่ได้ (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ดีมาก	2	20
ดี	3	30
พอใช้	5	50

จากตารางที่ 1 พบว่า การทำแบบทดสอบก่อนเรียนของนักเรียนรายบุคคล ก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) นักเรียนที่มีผลการประเมินในระดับคุณภาพดีมาก คิดเป็นร้อยละ20 ระดับคุณภาพดี คิดเป็นร้อยละ30 และ ระดับคุณภาพพอใช้ คิดเป็นร้อยละ50

2.2 การวิเคราะห์ผลการทำใบกิจกรรม

ในระหว่างการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 จำนวน10 คน ทำใบกิจกรรมที่1 – 3 และสังเกตการทำกิจกรรม โดยมีผลการประเมินระดับคุณภาพแสดงดัง ตารางที่2

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ระดับคุณภาพในการทำใบกิจกรรม

ผลการประเมินระดับคุณภาพ	จำนวนนักเรียนที่ได้	คิดเป็นร้อยละ
ดีมาก	80	80
ดี	2	20
พอใช้	0	0

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพในการทำใบกิจกรรม ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) นักเรียนที่มีผลการประเมินในระดับคุณภาพดีมาก คิดเป็นร้อยละ80 ระดับคุณภาพดี คิดเป็นร้อยละ20 และ ระดับคุณภาพพอใช้ คิดเป็นร้อยละ0

2.3 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบหลังเรียน

หลังการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องพุทธประวัติ โดยแบบทดสอบผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดในเรื่องพุทธประวัติ โดยมีผลการประเมินระดับคุณภาพแสดงดัง ตารางที่3

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบหลังเรียน

ผลการประเมินระดับคุณภาพ	จำนวนนักเรียนที่ผ่าน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ผ่าน	90	90
ไม่ผ่าน	1	10

จากตารางที่ 3 พบว่า แสดงผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 จำนวน10 คน มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 90 ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน คิดเป็นร้อยละ 10

2.4 การวิเคราะห์หาความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติ แสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) จากบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

หลังการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน
Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกหลังแผนการจัดการจัดการเรียนรู้
โดยผลจากการจัดกระบวนการเรียนรู้แสดงดังต่อไปนี้

ผลการสอน

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับพุทธประวัติ สามารถอธิบาย ลำดับเหตุการณ์สำคัญได้
ตลอดจนสามารถเขียน Timeline ตั้งแต่ประสูติจนถึงปรินิพพานได้ คิดเป็นร้อยละ 90 และส่งผลให้นักเรียน
เกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. การแก้ปัญหา
3. การสื่อสาร
4. ความร่วมมือ
5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ปัญหาและอุปสรรค

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 จำนวน 1 คน (อัจฉริยาพร) ยังขาดสมาธิในการเรียน จึงขาด
ความเข้าใจในการในการลำดับเหตุการณ์สำคัญต่างๆที่เกิดขึ้นตั้งแต่ประสูติจนถึงปรินิพพานได้ ส่งผลให้
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคิดเป็นร้อยละ 10 ของนักเรียนทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

ครูผู้สอนต้องให้คำแนะนำในการทำกิจกรรม และสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ยังไม่ผ่าน
เกณฑ์การประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นต่อไป

3. การตอบคำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีคำถามการวิจัย 2 ข้อ

ข้อที่1 การใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์
โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่5 มาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ เป็นอย่างไร

ผู้วิจัยพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline
ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด
(QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

ข้อที่2 ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องพุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่5 ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้วิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวัด ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน ใบกิจกรรมที่1 - 3 และแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ ผู้เรียนมีทักษะการลำดับเหตุการณ์สำคัญมีความรู้ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดี ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับที่ดีมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ
2. เพื่อศึกษาผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา ปีการศึกษา 2564

2. คำถามการวิจัย

1. การใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่5 มาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ เป็นอย่างไร
2. ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องพุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่5 ได้หรือไม่ อย่างไร

3. ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 จำนวน 10 คน ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนหนองอโศกวิทยา
2. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่1 ศาสนา ศีลธรรมจรรยา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่5 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องพุทธประวัติ
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้เวลารวม 2 สัปดาห์
4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวจัดกระทำ คือการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา คือ

4.2.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)

4.2.2 ผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code)

4. สรุปผลการวิจัย

จากการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนหนองอิเฒ่าวิทยา ปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่5 มาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) พบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวัด ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน ใบกิจกรรมที่1 - 3 และแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ ผู้เรียนมีทักษะการลำดับเหตุการณ์สำคัญมีความรู้ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดี ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับที่ดีมาก คิดเป็นร้อยละ90

ดังนั้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่5 สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนพุทธประวัติกับนักเรียนได้

อภิปรายผล

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการสอนพุทธประวัติแสนง่ายผ่านTimeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ สำราญ จุช่วย (2553) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้

ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่ เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอนหรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้วย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน และสอดคล้องกับ ปรัชญา เวสารัชช (2545) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการศึกษามีความสำคัญและจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ การจัดการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย การจัดการศึกษาที่ย่ำอยู่กับที่ ย่อมหมายถึงความล้าสมัย ไม่เหมาะสม ไม่คุ้มประโยชน์ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2. ผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองอิผো้าวิทยา ปีการศึกษา 2564 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวัด ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน ใบกิจกรรมที่ 1 - 3 และแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ ผู้เรียนมีทักษะการลำดับเหตุการณ์สำคัญมีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดี ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับที่ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 90 สอดคล้องกับ อัจฉรา ประเสริฐสิน (2560) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมทางการศึกษาคือการสร้างสื่อใหม่ที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้ง่าย เห็นได้จริงในการใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้ประโยชน์ในการเรียนสูงสุด สอดคล้องกับ กนกวรรณ คันธกร, กัลยารัตน์ เสวตนันท์ (2552) เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาระงานเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูด ในรายวิชาภาษาอังกฤษ 2 พบว่า ความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนสูงขึ้น หลังการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาระงานเป็นฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชาติเชื้อ สุวรรณมุสิก (2558) เรื่อง นวัตกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี แบบนำความสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพนวัตกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีแบบนำสร้างความสุขให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี แบบนำสร้างความสุข 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี แบบนำสร้างความสุข 4) ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้หลังจากได้รับการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี แบบนำสร้างความสุข และผลการใช้นวัตกรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อนวัตกรรม และยังมีความคงทนต่อการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองอิผো้าวิทยา ปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในด้านต่างๆดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1.1 ประสิทธิภาพของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอนพุทธประวัติผ่าน Timeline ด้วยเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เรื่องพุทธประวัติ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับนวัตกรรมที่นำมาใช้หรือ

แผนการจัดการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว หากแต่ขึ้นอยู่กับผู้สอนด้วย ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเข้าใจเนื้อหาและวิธีการใช้สื่อประกอบการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งสามารถทำได้โดย ครูผู้สอนจะต้องศึกษาคู่มือครูให้เข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดเตรียมไว้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากระบวนการและเทคนิคการสอน รูปแบบต่างๆ หรือนำนวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในเรื่องอื่นๆต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546) **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กนกวรรณ คันธากร, กัลยารัตน์ เศวตนันท์. (2552) **การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่1**. วิทยานิพนธ์ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543) **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิริติ ยศยิ่งยง. (2552) **องค์กรแห่งนวัตกรรม: แนวคิดและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกริก ท่วมกลาง และ จินตนา ท่วมกลาง. (2555) **การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร:
เวิลด์การพิมพ์
- ชัตติยา กนกภากร. (2551) **กระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนวชิรม
กุญ**. วิทยานิพนธ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา/กรุงเทพฯ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552) **80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: บริษัทแดเน็กซ์
อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ช่วงโชติ พันธุเวช. (2555) **การพัฒนารูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพตาม
แนวคิดเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ฉบับความเป็นเลิศทางการศึกษา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา:กรุงเทพฯ.
- นภดล เหลืองภิรมย์. (2550) **การจัดการนวัตกรรม : การพัฒนาตัวแบบความสามารถ ในการสร้างสรรค์
นวัตกรรมของนักวิจัย**. วิทยานิพนธ์ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง/กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2556.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553) **คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึด
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้**. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์เทียนวัฒนาพรินต์ตั้ง.
- มารุต พัฒผล. (2557) **การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่2.
กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2542) **การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. (2542) **หลักบัญญัติ 20 ประการของการสอน**. กรุงเทพฯ : แสงสว่างการพิมพ์.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545) **หลักการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2551) **ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบ
บูรณาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ดา โยธาสมุทร. (2553) **ปัญหาการศึกษาของเด็กไทย**. สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์.
- ภัทรวรรณ วันทนชัยสุข. (2546) **ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า**. กรุงเทพมหานคร : ภูมิปัญญา.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542) **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.

- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. (2542) การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ศูนย์เสริมปัญญาไทย.
- วีระ พลอยครบุรี. (2545) “ประเด็นการปฏิรูปการเรียนรู้,” ในปฏิรูปการศึกษา แนวคิดและหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์. (2559) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรนิษฐา เลขนอก. (2560) โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2552) จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547) กลยุทธ์การสอนอย่างมีวิจารณ์ญาณ. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552) รายงานการวิจัยนำร่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำลี รักสุทธี และคณะ. (2544) เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : เอ็น.ที.พี. เพรส., 2544.
- ไสว พักขาว. (2544) หลักการสอนสำหรับเป็นครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- สำเนียง เลื่อมใส. (2558) พระพุทธศาสนา. นนทบุรี :เอมพันธ์
- สำราญ จูช่วย และคณะ. (2553) รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่มีต่อการสอนวิชาภาษาจีนของ ครูอาสาชาวจีนระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2552. นนทบุรี : วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553) แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมพงษ์ ด้สูงเนิน. (2546) สื่อการสอนการใช้เทคโนโลยีการศึกษา. มหาสารคาม.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2551) หลักการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ได้ผล. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอนประจำปี 2551. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัจฉรา ประเสริฐสิน. (2560) การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัย. วารสารบรรณศาสตร์ มศว.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546) หลักการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- Bandura, A. (1969) **Principles of behavior modification**. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Foster, W.P. (2013) **The decline of the local a challenge to education leadership**.
Education Administration Quarterly.
- Good, C.V. (1974) **Dictionary of Education**. New York: McGraw-hill Book.
- Hills, P.J. A. (1982) **Dictionary of Education**. London: Routledge & Kegan Payi.
- Hough, John B. and K. Duncan Jame's. (1997) **Teaching Description and Analysis**. Indiana:
Addison-Westlu, 1970.
- Maslow, Abraham Harold. (1970) **Motivation and Personality**. 2nd ed. New York: Harper.
- Moore, R. C. (1992) "A Formal Theory of Knowledge and Action," **In Readings in Planning**.
San Mateo, CA: Morgan Kaufmann.
- Richey, R. (1986) **The Theoretical and Conceptual Bases of Instructional Design**. Lodon :
Kogan Page.
- Saylor, A. and A.J. Lewis. (1981) **Curriculum Planning for The Better Teaching and
Learning**. New York: Holt Rinehart and Winston.

โรงเรียนหนองฉางวิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2